

Caspar Mauritius Johannes Egardus

**Usus Logices, Praesertim Fallaciae Ignorationis Elenchi In Controversiis
Calvinisticis De Electione Et Reprobatione : Exercitatio Secunda**

Rostochii: Kilius, 1649

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn738375985>

Druck Freier Zugang

R. U. Med. 1649.

Naturphilosophie, Casperla

Vent. Egardius, Johanner

Exerc. II

33

USUS LOGICES,

Praesertim

Fallaciæ Ignorationis Elenchi

In
CONTROVERSIIS CALVINISTICIS
De

ELECTIONE ET
REPROBATIONE
Exercitatio Secunda

Quam

Consentiente Veneranda Facultate
Theologica in celeberrima Academia
Rostochiensis

P R Æ S I D E

Viro Reverendo & Clarissimo

DN. CASPARO MAURITIO,

S. S. Theol. Lic. & Log. Prof. Ord.

Publico examini offert

JOHANNES EGARDUS,

Rensb. Holsatus.

Habebitur ad d. 3. Mart. in Auditorio Majori.

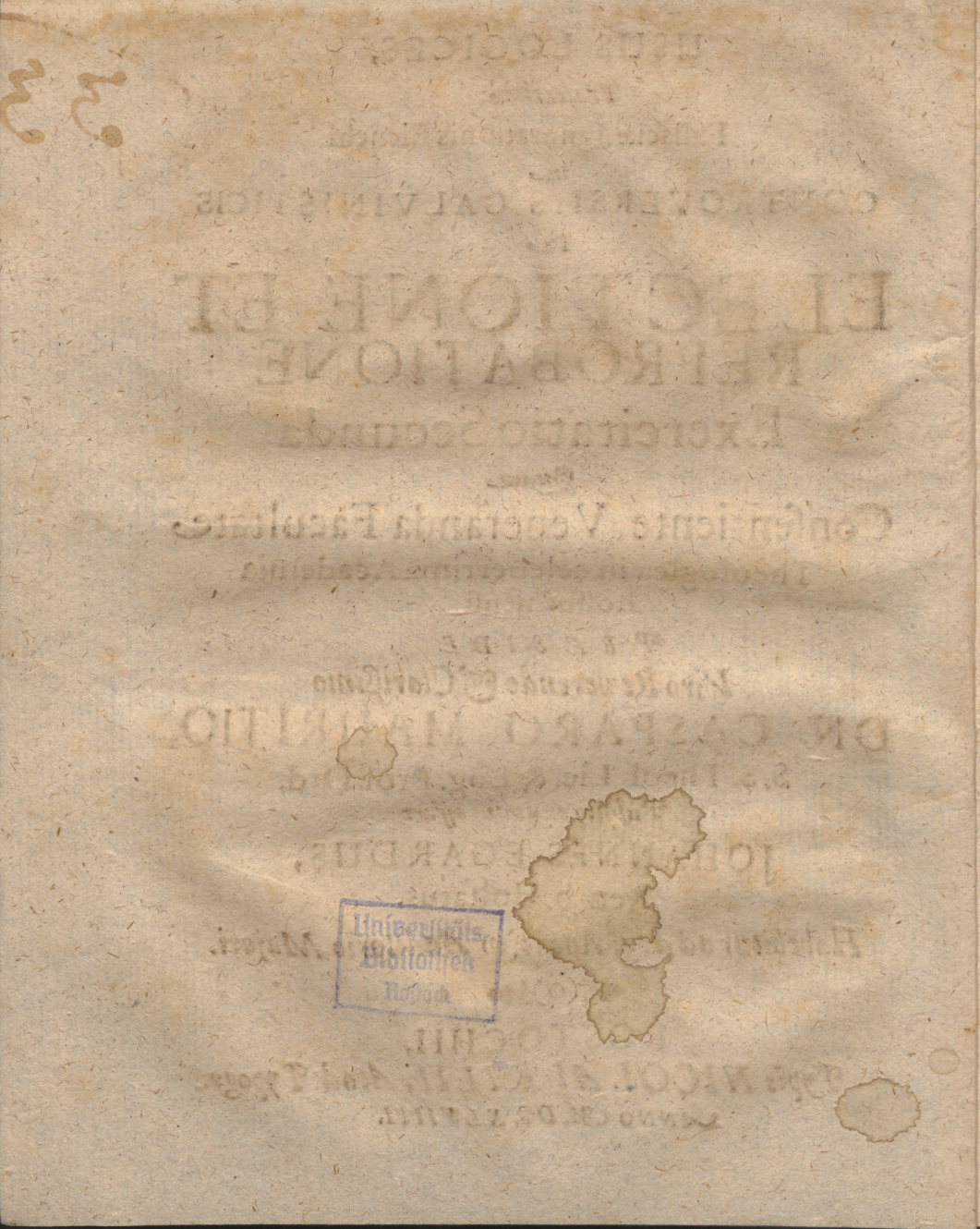
—§(o)§—

ROSTOCHII,

Typis NICOLAI KILLII, Acad. Typogr.

ANNO M. DC. XLVIII.

1649

Exercitatio secunda

De

ELECTIONE ET REPROBATIONE.

§. I.

Postquam generali exercitatione errores Calvinianorum, eosq; concatenatos perstrinximus, proximum est, ut ad speciale eorum examen pro ratione instituti nostri accedamus. Quàm indignis modis Philosophiâ dono ille DEI abutantur adversarij, ex dictis obscurum amplius esse nequit: nostrum est experiri, quem usum ea in Theologicis, hisq; adeo ipsi Calvinisticis controversiis habere possit, debeatq;. Neq; tamen hic occupati erimus in explicando materialium Philosophicarum usu, puta Mathematicæ, Physicæ, Metaphysicæ, Politicæ, unde sæpè & optimè explicari res sacrae, & aptè satis probari, deniq; egregiè defendi quoq; possunt & ab objectionibus vindicari; aliis hæc relinquimus. Logices nobis & fallaciæ ignorationis elenchi, ad quam cæteras fallacias universas reducit Aristoteles lib. 1. de Repreh. Sophist: cap. 6. cura primaria impræsentiarum erit. Cæterùm cum Logicæ usus in sacris controversiis amplissimus sit & evidentissimus, tum imprimis tria illa præstat Logica, quorum modò fiebat mentio: horum primum est, verum controversiæ statum amputatis alienis evolvere & explicare; alterum fidei conclusiones ex necessariis principiis deducere & probare; ultimum sic deductas contra adversariorum insultus & exceptiones defendere. Quæ ipsa nemo nisi Logicæ simul peritus sit, præstare poterit. Sunt autem pariter necessaria omnia. Et primum quidem, ne leges contradictionis violentur, tota quæ disputatio inutilis sit, atq; irrita; alterum, ut quia scriptura pro suis, quibus abundat, divitiis, largam rationum messem suppeditare potest, distinctus locorum scripturæ habeatur, distinguanturq; clara, aperta, idonea, propria, necessaria (hæc enim sunt demonstrationum Theologicarum principia) ab obscurioribus, communioribus atq; minùs necessariis, quæ interminabiles gignere lites assolent: deniq; ultimum, ne triumphatâ

E

phatâ

phatâ veritate fucus & sophistica regnet. Nobis propositum est rem rudiori penicillo adumbrare, & veluti primas lineas ducere, ac initium facere ab Electione.

S. 2. Hic repetendum est, quod de diversis Calvinianorum sententiis suprà proposuimus. Vetusiores quippe Calvinus, Beza, alijq; pluri mi non horruerunt defendere, docerequè, Deum decrevisse ad vitam æternam alios eligere, alios ab eadem reprobare ordine prius, quàm eos creare decreverit, citra ullius obædientia vel inobædientia antecedanea intuitum, pro absoluto beneplacito suo, ad demonstrandam gloriam misericordie & justitie vel potestatis & dominij absoluti. Vide hujus rei testimoniorum apud Remonstrantes syllabum p. 25. seqq. Addiderunt his absurdiora & magis etiam impia: Decreto Dei de cujusq; hominis exitio si ve salute tanquam finibus absolutè intentis esse subordinata talia media, per quæ ad finem destinatum tum electi tum reprobis efficaciter atq; inevitabiliter perducantur: Deum hoc consilio creasse in uno Adamo omnes homines, ordinasse lapsum & ejus permissionem, subtraxisse Adamo gratiam necessariam & sufficientem, procurasse Evangelium predicari, homines æternè vocari, conferi illis dona quadam Spiritus S. ut ista media essent, per quæ eorum aliquos ad vitam perduceret, alios vita beneficijs destitueret, seu Deum alios ad vitam, alios ad interitum creasse: Christum Mediatorem non esse decreti electionis fundamentum, sed ejus solùm executorem: quod alij efficaciter vocentur, justificentur, in fide perseverent, glorificentur, causam esse, quod absolutè sunt electi: deniq; electionem singularium personarum factam esse citra considerationem fidei & perseverationis in vera fide, tanquam conditionis in eligendo prærequisita. Vid. Acta Remonstrantium pag. 30, seq. 32, 33. seq. 34, 35. seq. 37, 42. seq.

S. 3. Correctiore in nonnullis & puriore lingua (utinam etiam mente!) utitur Synodus Dordracena, quæ cap. 1. art. 7. electionem postponit lapsui, Christum agnoscit omnium electorum caput, salutisq; fundamentum, electos nos esse in Christo &c. Negat interim art. IX. electionem factam esse ex prævisa fide, fideiq; obædientia, sanctitate, aut alia aliqua bona qualitate & dispositione tanquam causa seu conditione in homine eligendo prærequisita; definiens: Electionem esse factam ad fidem, fideiq; obædientiam, sanctitatem &c. ac proinde electionem esse finem omnium salutarium boni: unde fides, sanctitas & reliqua dona salvifica, ipsa deniq; vita æterna, ut fructus & effectus ejus prosuunt. Et huic tendunt omnia Dordra-

Dordracenorum vota. Vid. pag. 494. 509. 524. 537. 548. 580. &c. In quibus quid desideremus infra dicetur.

§. 4. His opponimus thesin contradictoriam: *Decretum electionis quorundam hominum ad salutem non est absolutum sed conditionatū, factum secundum prescientiam finalis fidei in Christū.*

§. 5. Thesi nostræ ut sua constet claritas, paucula notanda. Primò occurrit vox Electionis, quæ in Scriptura sæpè generaliter capitur pro sequestratione seu separatione quorundam sive hominum sive populorum ad certum aliquem finem. Quo pacto hic accipi debeat ex hac, qui additur patet; quomodo contradistinguitur Electioni ad gratiam & ecclesiam, sive ea gratia sit spiritualis & Evangelica tantum, sive etiam simul externa, temporaria atque typica benedictio, Rom. 9. 11. 1. Cor. 1. 16, 17. Rom. 11. 28, 29. Deut. 7. 6. Sicut ergo electi ad gratiam sunt, quos gratosè Deus vocat; Ita electi ad salutem sunt, in quibus Deus vocationis suæ finem assequitur, qui est gloria Dei & salus hominum Apoc. 17, 14. Rom. 8, 33 Alio nomine electi dicuntur prædestinati, quanquam non nihil differre electio & prædestinatio videantur; quæ tamen ipsa præeunte scriptura usus confudit & fecit synonyma. Duo quippe sunt in prædestinatione; Objectum cui & Objectum quod, Illud est Homo, cui bonum destinatur: hoc ipsum bonum vita scilicet æterna unà cum mediis huc spectantibus, creatione, missione Filij, prædicatione Evangelij, & gratiæ collatione. Unde duorum generum emergunt propositiones, Homini fideli prædestinata est vita æterna, & Homo fidelis est prædestinatus ad vitam æternam. Quare ad prædestinationem pertinet cum mediis finis, quatenus scilicet per prædestinationem homines ad supernaturalem finem adhibitis supernaturalibus mediis ordinantur & diriguntur. Electio autem strictè loquendo prædestinationis est ultimus actus, quo Deus post decretum de creatione & reparatione hominum per Christum, eorumq; vocatione efficaci, certos quosdam homines discernit & separat ad æternam salutem, quos nimirum ab æterno prævidit in fide perseveraturos.

§. 6. Deinde explicanda vox Decreti, quæ additur ut sic distinguatur electio, quæ in tempore fit, à decreto electionis, quod est ab æterno. In decreto faciendo concurrunt Intellectus & Voluntas. Quæ quomodo se hîc habeant, quid sc. competat intellectui divino, quid voluntati, & an electionis decretum magis ad voluntatem quàm ad intellectum,

Et referendum, breviter dispiciendum. Actus intellectus divini est, quæ
 ab æterno Deus res universas cognovit, quomodo sint aut esse possint,
 & cognitas certa ratione disponendas atq; ordinandas judicavit. Hic
 aliquid dicendum de Dei scientia seu præscientia, quam communiter
 triplicem Deo solent attribuire: scientiam nimirum simplicis intelli-
 gentiæ, scientiam visionis, quam alij eandem esse cum libera volunt
 (quibus nos ad stipulamur) alij distinguunt: deniq; scientiam mediam.
 Calvinianis hæc distinctio non arridet, eò quod jugulum petat absolu-
 ti decreti. Alij tamen cum Gomaro, Waleo, Crocio eam retinent, sed
 in ea explicanda nimiam sibi licentiam sumunt, ut infra dicetur. Scien-
 tia simplicis intelligentiæ vel necessaria est, quæ naturæ ordine omnem
 liberæ voluntatis actum antecedit, qua Deus seipsum & alia omnia pos-
 sibilia intelligit, tali rerum ordine, ut quodcumq; duæ res naturales ita
 connexæ sunt, ut una ab altera dependeat, tunc illa res prius cognita per
 hanc scientiam dicitur, à quâ altera pendet, posterius verò illa quæ ab
 altera pendet, quomodo causa prius cognoscitur effecto, subiectum ac-
 cidente. Scientia visionis vel libera est, quæ sequitur actum voluntatis
 liberum, qua Deus omnia quæ facere & permittere decrevit, ita distinctè
 novit, uti ea fieri & permittere decrevit, tali nimirum ordine rerum, non
 qualis inter res ipsas naturaliter est, sed qualem esse Deus voluit pro libe-
 ra sua dispositione: sic verbum Dei prius cognoscitur, quàm fides, fides
 prius quàm præmium &c: Deniq; scientia media (quam & conditio-
 natam vocant) est, qua Deus sub conditione novit, quid homines aut
 angeli facturi sint pro sua libertate, si cum his aut illis circumstantiis
 in hoc vel illo rerum ordine constituentur. Dicitur Media, quia par-
 tim sequitur ordinem rerum cognitarum per scientiam naturalem, par-
 tim ordinem rerum cognitarum per scientiam liberam: tum quia par-
 tim spectat res aut existentes aut futuras, partim res possibiles, quorum
 hoc cum necessaria scientia commune habet, illud cum libera.

S. 7. Sed hæc ad electionem vel potius prædestinationem nunc ap-
 plicemus, & quomodo hæc scientia vel præscientia Dei se habeat expen-
 damus. Nimirum hic obtinet scientia illa media, juxta quam infalibili-
 ter Deus novit (verba sunt D. Doctoris Dorschei dissertat de voluntate
 Dei & scient. Med. Contra Triglandium pag. 124.) *si sub hoc vel illo or-
 dine rerum positis tantis aut tantis auxiliis concursus suum cum volun-
 tate libera ordinet, ex meditatione libertatis hunc vel illum actum emeritum*
 & sic

Et sic decrevit, quod infallibiliter sit concursurus. Neq; enim otiosa hæc scientia est & speculativa, sed actuosa maximeq; practica. Atque hæc media scientia partim sequitur ordinem rerum cognitarum per scientiam naturalem, dum prius cognovit hominem Deus, quam ejus salutem, prius legislationem, quam obædientiam vel inobædientiam, prius deniq; culpam quam pænam: hæc enim omnia ita se habent, ut naturaliter posterius dependeat à priori: partim sequitur ordinem rerum cognitarum per scientiam liberam; dum prius Deus cognovit prædicationem verbi, quam fidem ex prædicato verbo accensam, prius fidei perseverantiam, quam præmium gratuitum vitæ æternæ, hæc enim ita se habent, ut unum non dependeat ab altero naturaliter, sed tantum ex libera Dei dispositione.

§ 8. Crocius sub finem dissert. 7. & init. dissert. 8. fusè, sed non sine Elenchi ignoratione de triplici hæc scientiâ differit & mediam scientiam partem facit triplicis intelligentiæ, additis tribus rationibus thes. 100, 101. Thes. verò 102. dicit eam admitti posse, vel ut modum scientiæ simplicis intelligentiæ, quatenus conditionata sunt, quæ respiciunt tantum possibilia, vel ut reducatur ad scientiam visionis, quatenus futura licet sub conditione intuetur. Cæterum dari talem scientiam, mediam, quando ex hypothese res futuræ cognoscuntur, dissert. 7. §. 2. probat locis scripturæ 1. Sam. 23. 12. Ezech. 2. 16. Matth. 11. v. 21. Matth. 26. 53. Deut. 7. 3. 1. Reg. 11. 2. Matth. 24. 22. Gal. 3. 8. Subnectit firmam consequentiam. Deus, inquit, *primò statuit homini vitam proponere, sub conditione legali obædientia, post lapsum verò sub conditione fidei in Christum.* Ergò vel hanc hypotheticam scientiam lapsus oportet legali pacto proponere, cui postea Deus alterum subordinavit: vel dicendum, Deum primo *fædere decrevo, & præcognitum demum post lapsum hominis mutasse propositum & alterum fædus substituisse.* Hactenus Crocius, qui tamen in eo, quod putat, non esse necessarium, ut hæc scientia media statuatur tertia aliqua species scientiæ, eo quod possit ad scientiam simplicis intelligentiæ commodè satis referri, errat.

§. 9. Nec rationes quas allegat dissert. 6. thesi 107. quicquam probant. *Primò, inquit, naturalis intelligentia est, quæ Deus scit, quid ipse creare possit, & quid in creatione hujusmodi posito uno aliud porro sese determinante vel permittente futurum sit.* Hæc ratio falsissima nititur hypothese de Dei determinatione physica, deq; permissione Calvinistica, qua-

rum utraq; arbitrij libertatem tollit & Deum constituit peccati causam. De determinatione infra dicitur. De permissione hic notamus, loqui quidem nobiscum Calvinianos, sed planè seorsim sentire. Permissionem quippe (quam ipsi physicam vocant contradistinctam morali, hoc est concessioni) dicunt talem esse divinæ voluntatis remissionem, actualemq; divinæ gratiæ subtractionem, qua posita fieri non potest, quin sequatur peccatū. Nobis autem permittere præcisè est adhibita virtute extraordinaria non impedire, quò minùs peccatū fiat, sive futurum sit, sive non futurum adeoq; nobis permissio non dicit voluntatem futuritionis, nec supponit peccatorum futuritionem; ex Calvinianorum autem sententia, homo posita divina permissione non potest non peccare, cum sit permissio subtractio gratiæ ad non peccandum necessaria, unde simul id patet, peccatum ex permissione illa non aliter ac effectum à causa adæquata sequi, quod est auditu horrendum. Altera ratio Crocij est desumpta à fine, quem qui vult, omnia media simul vult & decernit &c. Quæ ipsa ratio à priori non differt, nisi quod in specie hic finis rationem inculcat: eadem autem est ratio utriusq; eadem hic determinatio & permissio urgetur. Eodem ergo modo ratio secunda, quò prior libertatem arbitrij tollit, Deumq; facit (quanquam testè) peccati authorem. Ratione tertia Crocius scientiam mediam cum scientia visionis confundit, inter quæ magnam esse differentiam ex ipsis terminis & ex hæcenus dictis patet. Quod autem Crocius thesi sequenti dicit, tale fundamentum esse assignandum hujus scientiæ, quod nec liberi arbitrij facultatem prorsus tollat, nec Dei gratiam excludat, sed utramq; suaviter inter se conciliet, in eo nos sibi adversantes minimè habet: ipse viderit, ut monito proprio obtemperet. Turpe est doctori cum culpa redarguit ipsum.

§. 10. Hæcenus quis actus intellectus divini & quomodo concurrat ad decretum prædestinationis condendū, vidimus. Cæterum quod triplici DEI scientia diximus, non eò est accipiendum, quasi ipsa DEI scientia in sese ita distinguatur; minimè verò: est ea non secus ac ipse, DEUS per se unus & simplicissimus actus, tantum distinctionem quandam sortitur ex diversa habitudine, diverloq; ordine objectorum, quibus cum actus intelligendi divinus sit proportionatus & accommodatus, sequitur eundem in actibus intellectus obtinere ordinem, qui obinet in ipsis objectis. Restat actus voluntatis, de quo pariter dicendum, unum

unum eum esse & simplicissimum, quo Deus & voluit hominem creare, permittere lapsum, mittere filium, offerre omnibus & singulis gratiam conversionis per Evangelium, & deniq; perseverantem in fide voluit eligere. Distinguitur autem pro objectorum diversitate. Videatur Scheibl. l. 2. Metaph. c. 3. num. 268. ubi contra Vorkium docet, intellectionem & volitionem divinam esse eadem, quod essentiam divinam, & num. 272. intellectionem Dei respectu omnium intelligibilium unam esse, & volitionem DEI respectu omnium volibilium similiter unam esse: Deniq; num. 274 ubi de decretis divinis agit, quæ dicit duo notare, primò cognitionem & volitionem, secundo terminationem ad Objectum externum, & concludit, quoad primum simplicissimam DEI & decretorum ejus identitatem; quoad alterum, concedit realem in effectis atq; objectis, putà creatione, prædestinatione reprobatione &c. distinctionem. Ipse adeatur.

§. II. Relinquitur in decreto Electionis implicari & prævisionem rei alicujus ex parte hominis, fidei nimirum perseverantis & voluntatem seu propositum de perseveranter credituris salvandis. Si quis autem quærat, an electio magis ad voluntatem, quàm ad intellectum referenda sit, respondemus: Scripturam ad utramq; facultatem referre, quando & præscientiæ, & prædestinationis, (quæ esse sine consilio & actu intellectus nequit) & voluntatis atq; propositi mentionem facit: ipsam tamen electionem strictè sumptam pro ultimo prædestinationis actu formaliter atq; essentialiter actum voluntatis notare, sed talem cui præit actus intellectus. Nihil enim est in voluntate (eligente) quod non prius fuerit in intellectu. Videatur Chamier lib. 7. Panstr. c. 2. num. 20. atq; hæc est illa prænotio DE I Patru, hos propositum voluntatis divinæ, juxta quam & juxta quod dicimur electi: scilicet juxta prævisum & prædefinitum ordinem mediorum, juxta quem & DEUS prædestinatus, & prædestinati moti à Deo sibi ipsis applicaturi erant beneficia justificationis, sanctificationis, perseverantiæ, & salvationis. Reciprocam enim & correlativam applicationem mediorum gratiæ prævidit & intuitus est Deus in prædestinando, quæ sunt verba CL. Hülsemanni Brev. Theolog: c. 15. th. 10.

§. 12. Notandum id teriò, ad intelligendam plenius thesin nostram, quod attinet vocè absoluti, Theologos Heidelbergenses in ausführliche Bericht c. 8. p. 411. dicere electionem ideo esse absolutam, quia non habet causam in nobis, propter quam facta sit electio. Verum hoc si sufficit,

sufficit, etiam justificatio est absoluta, neq; enim propter fidem tanquam causam justificamur, sed per fidem. Nec propter fidem eligimur, tanquam causam impellentem, & meritoriam, sed in fide, ut infra dicitur. Adde quod fallant Heidelbergenses. Non enim tantum sine causa in nobis, sed & absolute omnino (secundum Calvinianos) sine causa extra nos factum est decretum Electionis, quippe omnes causas antegrediens, ut Calviniani loquuntur. Unde Ursinus meritum Christi non inter causas, sed inter effecta electionis numerat, & Piscator Christum, ratione meriti omnino non esse causam Electionis dicit. Crassissime autem Calvinus lib. Institut. 2. c. 17. §. 1. faterur, *si quis simpliciter & per se Christum opponere vellet iudicio DEI, non fore merito locum.*

§ 13. Quarto, non autem quaeritur, an decretum Electionis sit absolutum consequenter (ratione executionis) sed antecedenter (ratione decreti) hoc est, non est quaestio de electione actuali, prout significat *modum & rationem voluntatis executivae* ut loquuntur Leidenses in sua censura (executionem enim decreti utrinq; fatemur esse ordinatam non absolutam) sed quaestio est de decreto ipso, num antecedenter Deus homini decreto suo salutem destinavit absolute sine ulla causa & ordine, an vero conditionate, seu, num extra intuitum meriti Christi fide apprehensi factum sit decretum Electionis. Hoc nos negamus. Dordraceni in Canonibus promulgatis non explicant se, an velint mentem suam intellectam antecedenter, an consequenter. Sed Paræus, cujus iudicium praemittitur Canonibus (quod & tanquam accuratum laudatur sessione 99. proq; eodem ad synodum transmissio decretum est, gratias ei esse agendas sess. 101.) pag. 294. & seqq. mentem synodi aperuit, dum negat, Deum nos elegisse in Christo antecedenter, & electos nos ait in Christo esse consequenter: hoc est, ut spiritu & fide aliquando infereremur Christo, tanquam membra capiti, effemusq; in Christo post electionem. Et huc eunt communib. votis suffragia Dordracenorum. Vid. Act. Syn. dordr. pag. 491. seqq. pag. 507. 531. seqq. 538. 547. seq. 585. seqq. &c.

§ 14. Quinto, non quaeritur de decreto praedestinationis complexè & generaliter sumtæ: in hac enim fatemur multa esse decreta absoluta sine ulla praevisione reicujuscunq; in praedestinis. Primo enim Deus absolute decrevit non tantum creare mundum, velle quoq; permittere lapsum, verum etiam hominum miseri, non Angelorum lapsorum, Filium

Filium mittere in mundum, qui omnia restituat. Deinde absolutè decrevit, se in gratiam recepturum omnes qui Evangelio obsequuntur. Tertiò absolutè decrevit, gratiam ad salutem necessariam omnibus hominibus per verbum impertiendam quoad gratiæ gradum primum: nam graduum majorem collationem haud absolutè decrevit, sed cum conditione & in respectu non rejectæ gratiæ primæ. Deniq; absolutè quoq; posuit fidem & perseverantiam tanquam media salutis. Vide quæ de DEI voluntate abscondita, prout eam Lutherus appellavit, Deoq; in lib. de servo arbitrio attribuit, CL. Jac. Martin. habet Appendice dissertationum de causa peccati §. IX. seqq. Quæstio est de Prædestinationis ultimo actu, quem Electionem vocamus, an videlicet Petrus, Paulus &c. electi sint absolutè sine ulla prævisione perseverantiæ in fide tanquam conditionis prærequisitæ; num item Judas, Pharaö &c. sint absolutè à gratia & gloria exclusi sine ulla prævisione incredulitatis & contumaciæ in tempore existituræ.

§. 15. Hic silentio minimè prætereundum est, quam præter rem & extra oleam, quod ajunt, disputent Calviniani, cum ad firmandum suum fatale & absolutum decretum adducunt caput IX. ad Romanos. Neque enim ibi Apostolus de singularium personarum ad salutem electione vel reprobatione absoluta agit, sed de Judæorum rejectione à gratia Evangelica, propterea quod Legi Mosaicæ adhærentes ex fide in Christum justificari nollent. Neque ibi quæritur cur electi credant, reprobi non item; neq; respondetur id ideo fieri, quia illi sint immutabili decreto ad fidem & salutem nominatim prædestinati, alii non: sed hoc quæritur, cur ij, qui credere nolunt, ac nominatim Judæi, justificatione non consequantur, imo etiam indurentur, & ad æternum exitium, quo Dei justissima potentia illustretur, asserventur, etiam si sint ex Abrahami & Israele nati secundum carnem: contra autem fideles & nominatim gentiles justificentur, etsi ex Patriarchis ortum non ducant, ut satis manifestum est ex vers. 30. seqq. Interim tantum abest, ut omnes Judæos & singulos hic dicat à gloria & salute rejectos, ut neget eos rejectos, quos præscivit, credituros scilicet, ut rectè explicat Hieronimus, *non repulit*, inquit, *plebem quam præscivit credituram* Rom. II. 2. ut etiam preceatur pro salute rejectorum Rom. 10. 1. 21. eosq; revocet ad pœnitentiam, dicatq; expressè, ramos defractus rursus inseri posse Rom. 11. 14. 25. Adde, quod hic agi non possit de absoluta electione gentilium & reprobatione

tione Judæorum, quia etiam inter gentiles reprobi erant, qui non ma-
 gis credere poterant ex hypothesi Calvinianorum quàm Judæi. Dices
 plerosq; Judæos rejectos. Respondeo, etiam plerosq; gentiles. Unde se-
 quitur, non magis dici posse agere Apostolum de rejectione Judæorum,
 quam gentilium. Et ineptissima profecto esset tota disputatio Apostoli
 Pauli, si de absoluta electione & reprobatione ageret singularium per-
 sonarum. Dices: facere tamen mentionem Apostolum Ismaelis, Isaaci,
 Esavi, Jacobi, Pharaonis. Respondeo, quis dicit Ismaelē absoluto odio
 à salute & mediis salutis reprobatum, qui cum fœdus pepigit Deus per
 circumcisionem, quæ ipso Calvino teste olim idem efficiebat, quod ho-
 die baptismus, medium salutis indubitatum? Imo quis audet eum dice-
 re damnatum? Lutherο certe nobisq; qui Lutherum sequimur, non li-
 cet esse tam temerariis & præcipitis sententiæ. Deinde quis dicit, Isaa-
 cum absolutē electum sine ulla fidei prævisione? Unde id ei constabit,
 cum ne minima quidem literula possit pro idonea probatione ex scri-
 pturis proferri? Tertio, quis dicit Esavum circumcisum absolutē à Deo
 reprobatum? Imò, quis & hunc audet condemnare? Nemo profecto
 nisi Calvinii hypothesibus fasciatus. Lutherus noster benè & de Ismaele
 & de Esavo sperat in nobilissimo opere in Genesim, quem tamen solent
 tanquam suæ male fultæ sententiæ Patronum laudare. Quarto quis &
 unde docebit, Jacobum absolutē electum? Quis deniq; Pharaonem ab-
 solutē reprobatum, cujus inexpugnabilem contumaciam tota loquitur
 scriptura, καὶ αὐτὸν οὐκ ἔφηγε βαλῶν. Dices: attramen hic docet Paulus,
 Esavum odio habitum & Jacobum dilectum esse, antequam boni vel
 mali quicquam fecissent. Respondeo, aut de malo originali loquitur,
 Paulus, aut de actuali. Si de illo, inconsistentia loquuntur Calviniani
 eum objectum Prædestinationis dicunt esse massam corruptam. Sin de
 hoc, damus electionem absq; operibus bonis factam ex sola gratia vo-
 cantis, sed numquid inde sequetur, absq; fide factam esse? Certe nuspiam
 opponit scriptura gratiam fidei, sed semper subordinat. Nequē tamen
 inde sequitur, reprobationem sine operum malorum intuitu factam.
 Ubi enim id docet scriptura, quod vos dicit, ὁ cæci & cœcorum dices?
 Id docet Apostolus, prærogativam primogenituræ collatam fuisse in
 Jacobum postposito Esavo, antequam boni vel mali quippiam fecissent;
 verum si hæc ad sequentia voveris extendere, refutabit te locus Malach.
 2. 3. (Confer. Jerem. 40, 7. seq. Obad. 10. seqq.) ad quem hic digitum
 Aposto-

Apostolus intendit. Nec sermo est de personis Jacobi & Esavi, sed de posteritate: unde consequetur, omnes Jacobi posteros salvatos, Edomitas damnatos: quod nec Calviniani affirmant, tot extantibus locis illustribus in V. T. de Idumæorum ad Christum conversione. Dices amplius: testari tamen Paulum, quod Deus misereatur, quorum vult, & quos vult, induret. Respondeo, non sequitur, misereatur & indurat, ergo absolute misereatur & absolute indurat. Deinde, agnoscimus in dispensatione gratiæ absolutum DEI decretum & inobstrictam ejus libertatem secundum ea, quæ s. præced. sunt dicta. Sed hinc non sequitur particularitas divini amoris. Conclussit enim DEU omnes sub incredulitatem, ut OMNIUM misereretur, ait Apostolus cap. seq. XI. 32. Deniq; induratio aut malū culpæ est, aut pœnæ. Si culpæ, ergo Deus est causa peccati. Si pœnæ, ergo præcessit culpa, ut ipsi fatentur Calviniani. Demū dices: Paulum hic comparare Deum cum figulo &c. Respondeo, ex Jerem. 18. & Esa. 45. (ad hæc enim loca respicit Apostolus) patere, cum Deus figulo comparatur, homines non considerari vel ut creandos vel ut lapsos in Adamo, sed ut voluntate propria post varia DEI beneficia rebelles & contumaces. Adde, quod Deus hic dicatur tulisse & magna quidem longanimitate tulisse reprobos, quod dici non potuisset, si Deus eos à gratia exclusissimos absolute voluisset (toleramus quippè ea quæ nolumus) nec Vasa IRÆ dici potuissent reprobi. Ira enim se refert ad præcedens peccatum Rom. 1. 18. Vide Cassellens. in Actis Synod. pag. 536.

§. 16. Nec minus perperam atq; impertinentur allegant locum Act. XIII. 48. Crediderunt, quæ quot ordinati erant ad vitam æternam. Sed quid tum postea? Ergo inquirunt, qui electi sunt, absolute sunt electi ad vitam æternam sine fidei prævisione. Crederes joculari Calvinistas, cum hæc talia proferunt. Quid enim ignorare Elenchum est, si hoc non est? Imo, quid est gladium porrigere, quo ipse confodiaris, si hoc non est? Etenim, dum ordinati dicuntur ad vitam æternam, nemini, qui ipsos intelligit terminos, aliud in mentem venire potest, quam vitam æternam & electionem ad illam certo ordini certæq; conditioni ab electis purificandæ inclusum esse. Atque id nos volumus. Unde consequitur, qualiter res se habet in tempore, ad eundem modum præscientiæ divinæ objectam fuisse ab omni æternitate, nec electum quenquam, nisi sub fidei conditione, nec credere quenquam, nisi ordini divino subijciatur. Adde quod hic nec præordinati, nec à Deo præordinati dicantur: adde,

alia innumera absurda, quæ Calvinianorum explicationem perimunt. Quod si enim hic de absolutè electis sermo est, sequitur 1. Paulo & Lucæ constituisse, quinam essent absolutè electi, qui reprobati, 2. sermonem vitæ propositum fuisse etiam reprobis, eisq; mandatum ut crederent. Aut ergo debebant credere veritati aut mendacio. Atqui non potest dici iustos fuisse credere mendacio, quanquam Calvinistæ in colloquio Hagienſi p. 156. expressè dixerint, *reprobum si credat, Christum pro se mortuum, mendacio credere*. Nec potest dici iustos credere veritati. Sermo enim vitæ unà cum reliquis mediis ad vitam æternam sufficienter ducentibus ad reprobos non pertinet secundum hypothesin Calvinianorum. Quo ergo pacto potuerunt 3. indignos se reddere vita æterna (quod in textu dicitur) qui ab ea absoluto & irrevocabili DEI decreto erant exclusissimi, vel etiam 4. eo nomine reprehendi à Paulo potuerunt? Sed hæc missa faciamus unà cum aliis locis, quæ solent à Calvinianis urgeri cum perpetuâ Elenchi ignoratione. Nullus enim produci potest, unde conclusio talis elici queat: Ergò quidem absolutè sunt electi.

§. 17. Redeamus ad explicationem thesæos nostræ. Cum dicimus, fidem perseverantem ingredi decretum Electionis, non consideramus fidem seu qualitatem inhærentem, per quam Deus nos elegerit, sed *ὁργανὸς*, quatenus Christi meritum apprehendit. Solus enim Christus verà fide apprehensus est causa impellens Deum ad eligendos homines, qui ita ab æternò decrevit, neminem ad salutem prædestinare, nisi credentem. Non enim ad electionem concurrimus effectivè, sicut ad justificationem, sed tantum objectivè. Si quis autem dicere velit, fidem causam esse instrumentalem Electionis, non de electione tota, sed de parte intelligendum, nimirum de salute æterna, quam efficit, respectu enim totius Electionis fides dicitur membrum non causa, item pars ordinis prædestinatorij item conditio, quatenus conditionatum opponitur non Categorico sed absoluto. Sunt è Calvinianis, qui cum Bonaventura distinguunt inter causam efficientem, cur Deus hunc eligere voluerit, alterum non, & rationes, & dicunt causam efficientem nullam quidem dari posse, dari tamen posse rationes. Sic Zanchius lib. 3. de nat. Dei cap. 4. pag. 286. loquitur, cum ait, *aliā esse questionem, an aliqua sit ratio voluntatū divinæ: aliā verò, an aliqua sit ejusdem movens & efficiens causa. Primum inquit faciemur. Neque enim αὐτοῦ potest esse voluntas Dei, qui omnia vult sapientissimè. Alterum vero negamus.* Consentiente

Leiden.

Leidenſes in ſynopſi diſp. 24. th. 58. Accipimus illam diſtinctionem, & conſentiant ſaltem Calviniani nobiſcum, fidem in Chriſtum eſſe rationem beneplaciti divini, cur hunc eligat, alierum non, & liſ tota erit finita, Cœterum electionis effectum fides propriè loquendo non eſt, ſi ſermo ſit de electione tota; Partis enim verbi gratià Dei & meriti Chriſti fides omninò effectum eſt. Totius autem electionis ſive prædeſtinationis fides actualis conſequens eſt.

§. 18. Sic explicatâ Theſi veniamus nunc ad ejus rationes. Ratio prima hæc eſto: Quicquid factum eſt ſecundum præſcientiam, illud non eſt factum abſolutè. Atqui decretum Electionis factum eſt ſecundum præſcientiam Ergò &c. Minor probatur ex Rom. 8. 29. c. 11. v. 2. 1. Pet. 1. v. 2. Adde 2. Theſſ. 2. v. 13. Major probatur, nam neceſſum eſt, præviſum vel præcognitum fuiſſe aliquid in nonnullis, iis videlicet, qui ſunt electi, quod in alijs non fuit deprehenſum. *Nemo eligitur*, inquit, Auguſtinus, *niſi jam diſtans ab illo, qui reiſcitur: unde quod dictum eſt, quia elegit nos DEUS ante mundi conſtitutionem, non video, quomodo ſit dictum niſi de præſcientia fidei & operum pietatis.* Hæc Auguſtinus juxta antiquam primorum 4. ſeculorum ſententiam ante certamen cum Pelagio lib. 1. quaſt. 2. ad Simplic. Hieronymum ſuprà audivimus. Excipiunt hic Calviniani, τὸ προγινώσκων per prædecernere eſſe explicandum. Reſp: quanquam γινώσκω sæpè idem ſignificet apud prophanos Authores, ac decerno, in ſacris tamen nunquam eo ſenſu accipitur. At compoſitum προγινώσκω ſive προγινώσκεις nunquam vel apud prophanos vel apud ſacros Authores idem ſignificat, ad decerno. Proferatur unicum exemplum. Nimirum id eſt, quod in Calvino & ſocijs quam maxime culpanz noſtræ eccleſiæ, quod ita torquent ſcripturas ad inuſitatos & inauditos ſenſus.

§. 19. Ratio ſecunda Cujuſ interventu electi habemur & ſumus in tempore, id in præſcientia Dei poſitum facit, ut electi ſimus in æternitate. Atqui fidei interventu &c. Major probatur. Per quod enim homines in tempore diſcernuntur, ut alij ſint electi & hæredes regni æterni, alij non ſint, idem etiam objectum fuerit illius præſcientiæ, ſecundum quam in æternitate facta fuit eorundem hominum electio & ab alijs ſeparatio. Aliàs ita: Quomodo Deus in tempore ſalvat, ita ab æterno ſalvare decrevit. Atqui ſub conditione fidei &c. Major eſt ita manifeſta, ut ejus contradictoria nimis ſit falſa, & conceditur à Patro in actis ſynod. p. 292.

Vid. p. 520. 526. *Excusatio est speculum decreti*, inquit Nassovij, p. 557. &c. Excipies decretum de salute non esse totum decretum Electionis. Resp. monstrant ergo Calviniani si viri sunt, ullum scripturæ dictum, quod idonee comprobeat decreti de salute & electione diversitatem.

§. 20. Rationem tertiam & quartam in specie contra supra & infralapsarios dirigamus. Si prædestinatio est pars Evangelij, erit de hominibus corruptis: his enim annuntiatur Evangelium. Atqui prius verum. E. Cadit ergo supralapsarianismus. Deinde, si Deus efficaci voluntate, quosdam ad vitam elegit prius, quàm Christus ipsis destinaretur Mediator, nec necessum fuit, nec possibile, eos per Christum reconciliari. Atqui prius verum secundum Calvinianos. E. Probatur connexio Majoris. Si enim Deus efficaciter vult quosdam salvare, certè satisfactio Christi eum movere ad volendum non potest. Cadit ergo infralapsarianismus. Excipies, Deum velle Mediatorem destinare cujus meriti efficacia moveatur ad volendum efficaciter servare peccatorem Resp: Sic destruitur prior illa voluntas efficax. Quis enim moveatur ad volendum illud, quod efficaciter vult jam ante, quam movetur?

§. 21. Tantum de decreto Electionis: progrediamur ad reprobationis decretum. De reprobatione Calvinus, Beza & supralapsarii docuerunt, Deum decrevisse, sine intervenientibus peccatis actualibus multo maiorem hominum partem ab omni spe salutis exclusam in lapsu Adami relinquere, & quod alii in lapsu deseruntur, Christus iis non datur, prorsus non aut ineffaciter vocantur, indurantur, damnantur, causam esse, quod à salute eterna sint reprobati, multos & à vita eterna & à mediis ad eam sufficientibus reiectos esse absoluto & antecedente decreto, sic ut meritum Christi, vocatio, omniaq; dona spiritus prodesse ad salutem iis non possint, nec revera prosint: quin imo ad incredulitatem, impietatem & peccata tanquam media & causas damnationis eosdem damnatos esse, atque Deum auctorem huius mali ipsiusq; adeo peccati esse, deniq; reprobationem à vita eterna factam esse citra considerationem antecedentis perseverantia in infidelitate. Hæc omnia suis asserta authoribus vide in syllabo testimonior. apud Remonstrant. in Act. Synodal. pag. 35. seqq. 38. seqq. Addiderunt de liberis fidelium inaudita in Ecclesia Christiana, cujus commatis hæc sunt: Etiam infantes aliquot fidelium in infantia sua ante ullum peccatum actuale in propria persona commissum, ex hac vita decedentes reprobi accenseri: nec baptismi sacrum lavacrum, nec preces Ecclesie illis infantibus ullo modo

modo ad salutem prodesse posse, quosdam *fidolium* liberos baptizatos in nomine Patris Filii & Spiritus Sancti in infantia sua statu viventes absolute decreto reprobi adscribi. Vide Act. cit. pag. 43. seqq.

§ 22. Harum loquendi formarum nonnullas Synodus Dordracena rejecit in conclusione canonum, professæ, se toto pectore detestari, si quis dicat, multo maximam hominum partem à Deo absolute absq; ullius peccati intuitu ad damnationem prædestinatam & creatam, item eum, quem *rececit Deus*, non posse salvari, etiamsi omnia sanctorum opera fecerit, quæ tamen sunt verba Martorati in Joh. 15. ver. 2. exposit. Ecclesiast. Verum venenum, ut solet, occultat distinctiuncula à Scholasticis mutuo accepta (quæ etiam supralapsariorum est) inter præteritionem seu actum reprobationis negativum, & damnationem seu actum reprobationis positivum: ad hanc enim distinctionem Philosophicam in hoc fidei misterio velut claudus ad equum confugiunt Dordraceni pleriq; omnes, docentes, aliam esse causam præteritionis, aliam damnationis, illius solum Dei beneplacitum, hujus vero peccatum esse. Audiamus Hassiacos Theologos pag. 535. Act. Synod. *Accuratè*, inquirunt, *Theologi reformatarum Ecclesiarum distinguendum censent inter duos reprobationis actus, quorum prior est negativus, videlicet propositum Dei non miserendi seu prætereundi: posterior affirmativus, videlicet propositum damnandi & ordinatio ad exitium & pœnam. Prior solam causam habet Patris évodiciæ: posterior partim Dei voluntatem partim peccata tam originale quam actualia.* Idem inculcant Britann. pag. 502. Palat. p. 536. Halvetii p. 541. Nassovij pag. 544. Embdani pag. 597. & parte secunda. Act. Noordhollandi p. 87. Zelandi pag. 105. Frisij p. 116. Ultrajectin. pag. 126. &c.

§ 23. Sed hæc distinctio & extra scripturam inculcatur, nec ipsis celeberrimis Calvinianis placet. Nullibi in scriptura de alia non salvationis seu præteritionis, & alia damnationis causa vel vola vel vestigium apparet. Ergo tantum conficta palliandæ ulcerosæ causæ. Quin rejiciunt eam alij magni nominis Calviniani, Petrus Molinaeus in Anatom. Arminianismi cap. 13. §. 9. pag. 86. ita scribens: *Non effugeret, qui diceret: reprobatione non destinari homines ad damnationem, sed tantum præteriri aut non eligi. Nempe hic quaruntur verba molliora, quibus eadem res dicatur. Perinde enim est, si Deus hominem destinet ad damnationem, si ve id faciat, ex quo damnatio sequatur. Quia sine gratia Dei non est salus.*
Enim;

Enimvero cum apud omnes constet, homines electione destinari ad salutem, velim mihi dici, ad quid hi non electi & praeeriti destinantur. Sane si electio destinat aliquos ad salutem, planum est, hac reprobatione, qua omisio appellatur, ceteros à salute excludi & ad perditionem destinari. His Molinæi verbis ratione inexpugnabili suffultis, subjungamus verba famosissimi Witakeri, quæ extant tom. 1. in Cygnea cantione pag. 692. edit. Genev. Anno 1610. Per reprobationem, inquit ille, intelligi non damnationem, quam certissimum est nunquam nisi per peccatum infligi, sed decretum non dandi vitam, non miserendi non servandi, non vocandi, quam Scholastici non ineptè reprobationem negativam appellant. Sed hac negatio affirmationem includit. Si enim Deus decrevit non dare vitam tam multis, aut contrarium decrevit, aut nihil de illis certo & affirmativè definiisse putandus est. Quod nisi absurdissimè cogitari non potest. Omnes enim homines, cum DEI sint creaturæ necesse est ad fines suos divinitus ordinari. Hactenus Witakerus. Rationem illam à fine desumptam hausit è Calvinii Instit. lib. 3. cap. 21. §. 5. Quam quantisper urgent Calviniani, (faciunt autem id communiter, Crocius supra, Chamierus Panstrat. lib. 8. cap. 8. num. 27. qui numero 10. reprobationem dicit esse primum decretum punitionis & condemnationis &c. vid. cap. 9. num. 19. Leidenf. pur. Theol. synop. disp. 11. thes. 18. seqq. &c.) suam ipsi distinctionunculam evertunt. Si enim ad certum finem absolutè ordinati homines ab æterno sunt à Deo, vel ad gloriam sunt ordinati vel ad ignominiam. Et ad alterutrum quidem absolutè sunt ordinati, sine ulla conditione vel causa in ipsis prævisa. Unde Leidenfes in synopsi Disp. 24. th. 57. fatentur, etsi peccatum sit *Conditio in reprobandis præsupposita* (quam causam siue qua non vocare licet) tamen cum illi, quorum Deus miserus est, quoq; peccatores essent, & non minus quam reliqui suo arbitrio abusi aut abusuri, nisi electionis gratia anteverisset, supremam & adequatam reprobationis causam esse Dei liberam potestatem, & justam nulliq; obligatam voluntatem, quemadmodum Apostolus loquitur Rom. 9. 18. *cujus vult miseretur, & quem vult indurat.* & v. 21. *non habet potestatem figulus &c. item vers. 22. quid si DEUS volens ostendere iram, & notam facere potestatem suam &c.* Hactenus Leidenfes.

§. 24. Quanquam ergo in phrasi & loquendi modo non conveniant Dordraceni cum Calvino, aliisq; crassioribus Calvinianis, in re tamen ipsa haud dissentiunt. Zanchius olim lib. V. de nat. DEI cap. 11. reprobationis decretum his verbis descripsit pag. 147. *Cum omnes homines es-*
sent

sent coram Deo per omnia aequales & tales suapte natura futuri, nascituri
 scilicet omnes in peccatis & filij ira & alia etiam gravia peccata admissuri,
 tam uni, quam alteri: atq; ita omnes futuri essent ex aequo digni, qui aeter-
 nis afficerentur pœnis: causa quaritur, cur quosdam ad aeternam mortem
 destinârit, ceteros non destinârit. Hic simpliciter respondemus, hujusce rei
 causam non fuisse pravis peccata (sic enim omnes morti aeterna fuissent de-
 stinati) sed liberam DEI, qui jus habet in universos absolutū, voluntatē. Ita to-
 tam reprobationem, hoc est, tū rejectionem à gratia & gloria, tum destinatio-
 nem ad dedecus, & ad iram Dei, hoc est, ut essent vasa iræ, & vasa in contu-
 meliam: contendimus cum Apostolo ex sola Dei voluntate pendere, non au-
 tem ex pravis operibus, quanquam nemo damnetur, nisi propter peccata.
 Hæc Zanchius, cum quo per omnia faciunt Dordraceni, approbantes,
 quoad oppositam electioni reprobationem, Bezæ tabellam, quæ tracta-
 tu de Prædestinatione Operum ejus Volum. III. pag. 403. proponitur,
 hic quoq; legi dignam.

DEI summè misericordis & summè justī immutabilis

ὁ θεὸς ὁ πατὴρ

DE
eligendis.

DE
reprobandis.

Creatio in statu recto.

Corruptio spontanea.

Vocatio efficax.

Derelictio.

Fides.

Induratio.

Fidei effecta.

Indurationis effecta.

Vita aeterna.

Mors aeterna.

Gloria DEI

Summè misericordis

Summè justī.

Amiraldus, qui integrum tractatum pro defendendo Calvinī absolute
 reprobationis decreto scripsit, disp. ad Gvil. VI. Lantg. Hass. eos, qui præter-
 mittuntur in distributione illius gratiæ dicit duobus modis considerari posse:
 absolute scilicet in se, & comparatè cum electis. Et absolute quidem si spectan-
 tur, quandoquidem, ut omnes fatentur corruptissimi sunt à natura atq; in.
 G quina.

quinatissimi, omnino digni sunt non modo ea præteritione, sed etiam alio malo. Quamobrem nemini vel injustum vel durum videri debet, ea si ratione tractantur. Sin autem comparentur cum electis, quandoquidem omnes æquè corrupti sunt & inquinati, atq; adeo dignissimi, qui prætermittantur omnes, quid cause esse potuit, cur in illius gratia dispensatione alij præponerentur, alij vero postponerentur, nisi quod Deo sic libuit? Absolutum igitur decretum est eatenus, non quod digni non fuissent ea præteritione, sed quod quum non magis ea digni essent quam ceteri, præteriti tamen fuerunt, ceteri fuerunt electi. Hæc Amiralduus, quæ si vera sunt, nec absolutum est Dei decretum de prætereundis certis hominibus, quippe præsupponens reatꝝ originalis noxam, & inanis est distinctio inter reprobationem negativam seu præteritionis, atq; positivam seu cruciatꝝ, cum utriusq; sit eadem causa meritoria nempe originis peccatum, quod non correctum, non potest non producere fructus maximis cruciatibus dignos. Non est hic prætereundum CL. Hülsemanni supplem. cap. XV. th. 8. de Calvinianorum differentia iudicium. Id vero ita habet: differunt hi Calviniani (Bremenenses, Salmurienenses) à reliquis in hoc saltem: quod ceteri præseferunt, Deum decrevisse præterire reprobos, absq; omni inescatione, factaq; spe exundi è perditione, id est, absq; omni oblatione mediorum electandꝝ. Hi autem docent: Deum decrevisse præterire reprobos, non sine aliqua inescatione, & figuratone spei de eluctando: decrevisse tamen præterire eos collatione illius medij eluctandi, quod unicum & solum proportionatum est eluctationi, ut eo magis inexcusabiles fiant, tantoq; acerbius crucientur. Hunc finem enim intendi à Deo, per collationem solius sufficienti gratia docent cum Bremensibus, Leidens. Theolog. in Censur. Confess. Remonstrant. cap. 28. §. 3. Et hoc decretum esse absolutum. Utri nunc reverentius de sinceritate & bonitate Dei sentiant, disquirendum permittimus. Hæc Hülsemannus.

§. 25. His opponimus thesin nostram: decretum reprobationis non est absolutum, sed conditionatum factum secundum præscientiam finalis incredulitatis. Seriem decretorum divinorum de salute hominum & exitio sub unum oculi ictum collocamus tabella sequenti.

Gloria DEI.

Creatio hominis.

Prævisio lapsus.

Lapsorum omnium &

fingit.

*singularum dilectio
Eorundem per Christum
redemptio.
Eorundem efficax vocatio
per organa gratia.*

*Obsequentium
iustificatio,
Eorundem sanctifi-
catio,
Perseverantium electio
In laudem gloriosa gratia
divina.*

*Non obsequentium
vel
non constanter obsequen-
tium
Induratio & damnatio
Ad demonstrationem iusti-
tie & potentia sua.*

§. 26. Cæterum pro meliori intelligentia nostræ thesæos, notanda tria duximus. Primum hoc est. Non controvertitur inter nos & Calvinianos, quid DEUS possit pro absoluto jure suo. Nemo enim nostrum negat, Deum potuisse totum genus humanum post lapsum statim abijcere, annihilare & in tenebras inferni detrudere secundum jus absolutum, Quæritur ergo de facto & decreto, qualiter Deus erga homines lapsos affectus fuerit, num maximam illorum partem ex inconditionato & mero beneplacito æternæ morti cum denegatione omnium mediorum destinaverit. Interim non probamus verba Beza (quæ ut excuset, valde laborat Massonius Anatom. part. 1. cap. 42. pag. 257) dicentis, non esse Deum arctiori vinculo obligatum homini, quàm brutis, quæ absolutè jubentur mactari. Quod si sacram scripturam sequamur, hæc non videntur consistere posse. Hominem enim Deus creavit ad imaginem suam, & longè amplioribus beneficiis sibi devinxit atq; obligavit, quam brutum, atq; magis etiam homini se obligavit tum in creatione, tum in redemptione, quam brutis. Nec est, quod dicat Beza, fieri debuisse reprobationem ad ostendendam justitiam & misericordiam. Hæc quippe DEUS satis jam ostenderat in electione & reprobatione Angelorum. Adde, quod infinitos modos habeat gloriam & justitiam suam declarandi.

§. 27. Excipies, jus Dei in creaturas omnes sive utentes ratione sive non utentes tantum esse, ut, etiam si innocentissimum summis objiceret

erūciatibus, nullam tamen creaturæ suæ, cujus absolutus dominus & possessor est, injuriam facturū esset, & hoc ipsū tū recta ratione niti, quæ nullum rei cuiuscūq; jus esse respectu domini dicitur, tum in primis Rom. IX. ubi Paulus ait, Deum potestatem habere ex eadem massa, aliud quidem vas in honorem, aliud in ignominiam fingendi. Respondeo, ex naturæ lumine & ratione in hoc misterio disputare nefas esse. Quod si tamen hic laxandæ habenæ rationi essent, haud difficile foret, contrarium demonstrare. Aristotelem si audimus, nulla esse societas potest, quin jus aliquod habeat consequens. Quanquam enim lib. V. Eth. ad Nicom. cap. 6. loquens de societate civili & jure politico, jus domini in servos, mariti in uxorem, vel parentum in liberos per similitudinem quandam & analogiam jus vocari asserat, eò quod nec injuria in his propriè locum habeat, cum servus sit possessio aliqua Domini, & liberi, quamdiu adhuc sunt parvi, sint quasi pars parentum, in sua vero nemo injustus esse propriè & absolutè possit, nec inter maritū & uxorem politicum jus esse dicat, ut ut fateatur hoc propius quam reliqua illa ad id accedere: licet, inquam, hæc dicat Aristoteles, non tamen simpliciter negat jus & injuriam in domesticis societatibus habere locum, sed dicit, illud jus non esse *ἀπὸ τῶν δῖνων* hoc est, jus politicum, quod non est nisi inter liberos homines, & qui aliqua proportionem sunt æquales vel saltem ejusdem æqualitatis participes. Interim in omni societate jus esse Aristoteles lib. 8. cap. 9. seqq. disertè tradit. Cum ergo inter Deum & hominem quædam sit societas, domini nimirum & servi, quod ex naturæ quoq; lumine patet, manifestum est, jus quoddam inter Deum & hominem esse mutuum, quanquam valde inæquale, cum jus Dei respectu hominum infinites sit majus, quam est hominum respectu Dei. Quod si autem sacras literas consulamus, deprehendemus, longè arctiorem esse societatem inter Deum & homines, quam est domini & servi. Præterquam enim, quod ad similitudinem & imaginem Dei conditi sumus, quam horrendo lapsu primorum parentum amisimus, fœderis societatem nobiscum omnibus Deus post lapsum inire haud dedignatus est, per quam factum est, ut Patrem se nostrum in Filio suo futurum pollicitus sit Deus, modo ipsi per virtutem gratiæ Spiritus Sancti nos obsequentes filios præstemus. De hac societate capienda sunt verba Johannis X. Epist. cap. 1. 3. *Quod vidimus, inquit, & audimus, annunciamus vobis, ut & vos societatem habeatis nobiscum, & societas nostra sit cum Patre & Filio ejus Jesu Christo.*

Christo. Vide versum quoq; 6. & 7. De jure autem hanc societatem consequente idem Johannes Cap. 1. 12. sic ait: Quotquot receperunt Christum, dedit eis sociam potestatem & jus, ut filij Dei fierent, videlicet hi qui credidissent in nomine ipsius.

§. 28. Nec est, quod dicas, ad Novum Testamentum & fideles hæc spectare, non ad omnes homines, nec ad tempora Veteris Testamenti. Nam & in V. T. Abrahamus aliquoties Dei amicus vocatur 2. Paral. 20. 7. Esa. 41. 8. Jacob. 2. 23. Amicitia autem societas quædam arctior est, & in omni societate justum aliquod & amicitia sit oportet, secundum eam, quæ tradit Aristoteles lib. 8. Eth. cap. 9. Coeterum, ne quis existimet, intra Deum & Abrahamum solum hanc societatem & amicitiam steterisse, addimus eum cum universo genere humano post Adami lapsum pepigisse fœdus & societatem iniisse, exq; ea jus aliquod universo humano generi partum esse, cum promitteret, futurum, ut semen benedictum contereret caput serpentis. Tralatitium est, per promissionem acquiri jus aliquod ei, cui quippiam est promissum, & scripturis consentaneum, quæ iustitiam DEI cognoscendam proponit in complemento promissi. *Implevisti verbatum, quoniam justus es*, inquit Nehemias cap. 9. 8. Allonatur illud Johannis: *si confiteamur peccata nostra, fidelis & justus est, ut remittat nobis peccata nostra* 1. Joh. 1. 9. Cum ergo tam amplis promissis homini lapsò se Deus obstrinxerit, obscurum humani generis jus amplius esse non potest, nec in infinitum DEUS exire jus cruciandi suum in homines, qua est misericordia, voluit, sed intra certos fines cum antea tum post lapsum continuit, hos nempe: Quocunq; die de fructu arboris scientiæ boni & mali comederis, morte morieris, &, quicunq; non crediderit damnabitur. Quæ ipsa promissionem sibi oppositam habent una cum jure inde resultante sive expressam, qui crediderit, salvus erit, sive tacitam, quantisper non comederis, vives. Locum Pauli ad Romanos cap. IX. supra excussimus. Dices: promissionem illam de contendo capite serpentis, non attinere ad omnes & singulos homines, sed ad Ecclesiam hoc est cœtum prædestinatorum. Respondeo, de ea re exercitatione sequente dicendum esse. Interim vide Crocium dissert. 12. thes. 19. seqq. Et Hulfem. supplem. Brev. cap. 8. th. 12. Nunc è diverticulo redeamus in viam.

§. 29. Secundo, non quæritur simpliciter de incredulitate, sed de incredulitate finali. Male Cassellenses in Act. Synod. Dordr. pag. 536. ita

concludunt: Si incredulitas est causa, cur DEUS è lapsogenere humano quosdam praterierit, sequitur omnes omnino homines fuisse prateriundos. Non enim dicimus, Incredulitatem vel originalem vel actualem præcisè esse causam reprobationis, sed incredulitatem actualem finalem: hanc dicimus esse causam reprobationis meritoriam & impellentem.

§. 30. Ultimum hoc est, quod notamus, spectari posse damnationem & reprobationem dupliciter, in se & ratione graduum. Damnatio in se spectata habet causam solam incredulitatem: ratione graduum, spectata mala quoque opera causam agnoscit.

§. 31. Theseos nostræ probationem daturi, primum illud urgemus: Propter quod DEUS in tempore damnat, propter idem ab æterno damnare decrevit. Atqui propter incredulitatem & peccata in tempore damnat. E Major est ipsorum Dordracenorum. Ejus rationes assignant Cassellenses in Actis pag. 136. quarum prima hæc est: *Neg, enim, inquit, justus judex aliam decernenda aliam exsequenda in reum justæ poenæ, sed eandem utriusq; servat rationem.* Minor negari nequit. Recto igitur stat talo conclusio. Dices: à nobismetipsis committi fallaciam ignorantis Elenchi, eò quod minimè probemus reprobationis decretum propter incredulitatem factum, sed tantum decretum damnationis. Diversam autem rationem esse beneficii non dandi, & poenæ propriè dictæ inferendæ. Responden de hac distinctione satis dictum est thes. 23. seqq. Summa huc redit, quia non dationem beneficii (quem dicunt adversarij esse actum domini absoluti) tanquam necessarius fructus vel necessarium consequens incredulitas & damnatio sequuntur, interveniente nimirum ea Dei permissione, de qua dictum est thes. 9. reprobationem ad exitium absolutam, & damnationem ad exitium ut poenam distingui ratione causæ minimè posse. Quicquid enim est causa causæ, in iis, quæ necessariò & adequatè coherent, etiam est causa causati. Ergo si actus domini absolutus est, sequitur etiam actum judicii absolutum esse, adeoque distinctionem illam nullam esse.

§. 32. Deinde, si ad justam poenam nemo ordinatur, nisi propter peccata, sequitur reprobationem non posse esse absolutam. Atqui prius verum, E. & posterius. Major inde patet: est enim reprobatio poena longè maxima, ut ipsi adversarij necesse habebunt fateri. Collocant enim post prævisum lapsum reprobationis decretum Dordraceni, nisi fortè velint, lapsum & communem miseriam consequenter se habere ad decretum derelictionis, Deumq; justum judicem esse non ob culpam prævi.

prævisam, sed subordinatam. Quod si hæc mens est Dordracenis, profecto verissimum est, quod de lingua Lutherana & mente Calviniana ipsis olim objecit celeberrimus Mentzerus. Nobis perinde est, quomodo loquantur, persuasis, discrimen illud decreti reprobationis & damnationis in scriptura nullum fundamentum habere. Minor syllogismi nostri est Cassellensium in Act. loc. cit. omniumq; adeo Calvinianorum.

§. 33 Deniq; sic arguimus contra absolutum reprobationis decretum: Quodcunq; dogma pugnat 1. cum gloria Dei 2. cum sapientia Dei 3. cū sanctitate Dei 4. cum veritate Dei 5. cum bonitate Dei 6. cum iustitia Dei, deniq; cum perpetua scripturæ sententia de universali non tantū gratia & merito Christi, sed & organis gratiæ universalibus &c. illud est ex Ecclesia Dei exterminandum. Atqui dogma de absoluto reprobationis decreto tale est. Ergo. Minoris plura sunt membra. Et primum quidem inde patet, si quis inspexerit locum Exod. 33. 18. collatum cum capitis sequentis commate sexto. Alterum inde manifestum, quod ubi præcessit absolutum decretum de reprobandis certis hominibus, sequi non possit promissio vitæ, & comminatio mortis. Quis enim prudens legislator, comminabitur mortem ei sub conditione illā, nisi frugi sit, quem jam ante morti absoluto & invariabili decreto destinavit? Quis illi vitam promittet sine insigni ludibrio & temeritate, quem jam ante à vita omnibusq; ad vitam mediis absolutè exclusit? Tertio, pugnare tale decretum cum Dei sanctitate, tum ex iis, quæ de permissione divina super monuimus, tum ex differt. IV. palam fiet. Quocunq; enim se vertant Calviniani, istum illum, qui ipsis ex hoc capite, quod Deum faciant peccati auctorem, intentatur, declinare & exire nulla ratione possunt. Quartum membrum hoc prosyllogismo probamus. Quicunq; extrinseco jramento testatur, se nolle mortem impij, quam tamen absolutè vult, is & mendacissimus hypocrita & perjurus est. Atqui ex sententia Calvinianorum de Deo prius est verum. E. Quintum sic probatur, quia per absolutam reprobationem constituitur Deus summa causa & adæquata interitus hominum, quos tamen omnes & singulos à Deo amari tota scriptura clamat. Sextum obscuram esse amplius nequit. Qui enim aliquem punit propter delictum quod inevitabiliter fit, imò quod ipse fieri voluit, is profecto injustus est, Cœtera ex secuturis disputationibus manifesta erunt. Stat ergo conclusio. Ergo dogma de absoluto reprobationis decreto est ex Ecclesia Dei exterminandum, Fiat! fiat!

COROL.

COROLLARIUM

SAti amplum testimonium orthodoxia nostra præbent Calviniani, cum & primaria eorum scripta & primarij doctores controversia nihil restare contendunt præter exiguum in S. Cœna punctum, nostramq; super eâ sententiam negant in ullum fidei articulum impingere. De qua re diximus in præmio harum dissertationum & th. 24. Exercitationis primæ. Interim alibi haud erubescunt teterrimis hæreticū nos comparare. Confessio Helvetica cap. 21. manducationem corporalem carni Christi appellat flagitium & Capernaūm: Palatina evertere articulum de una divina essentia, veritate humane nature Christi &c. imò nullum non symboli Apostolici articulum labefactari & everti. Scotica Confessio execratur opinionem nostram in cœna tanquam blasphemam. Gallicanos rejicit tanquam fanaticos. Belgicæ rejicit sententiam sibi adversantem tanquam damnanda commenta & veram profanationem. Polonica vocat sarcophagiam corporalem & cruentam creophagiam. Dordraceni irresistibilem gratiam oppugnantes (quales etiam nos Augustanæ Confessionis socii sumus) damnant Pelagianū art. 2. anath. 6. & Artic. 3. & 4. Antithes. 8. Vid. Art. 5. antithes. 2. 6. 5. Hinc Embdenses in Act. Syn. pag. 661. ita scribunt: Sincerè dicimus, illum hominem, qui Christi meritum & efficaciam vel impetrationem remissionis peccatorum & applicationem illius beneficii separat, à nobis pro hæretico haberi, quem nisi inquinari ab eo velimus, summo studio devitare oportet. Adde alios errores, quorum incusant nos Admonitio Neostadiensis, consensus Orthodoxus aliæq; scripta Calvinistarum universalia, dum hæretici, incantatores Magici, fallaces Testamenti Christi, Idololatæ passim audimus. Vide CL. Hunnium διασκέψαι de fund. Dissen. Luth. & Calvin S. 493. seqq. Aut ergo hæc serio dicunt Calviniani, aut simulatè si simulatè, Deo qualem fingunt, similes sunt, nec sine fraude & fallacia more majorum rem agunt. De quare una omnium tam Orthodoxorum, quam Pontificiorum, Arminianorum aliorumq; heterodoxorum conveniens querela est. Nec probabile ullo modo, simulasse Calvinianos, cū tam atrocia in nos scriberent, ipsa nimirum spiritus Calvinistici vehementia & verborum, quibus utuntur, asperitate rem serio agi clamantibus. Hoc ergo si est, & si serio loquuntur, præterquam quod more suo inconsistentia dicunt, nec videntur alterutrum retractaturi aut resorpturi, quæ sunt præsumptione καὶ ἀνὸς ἁδεία, quaritur, quæ conscientia fraternitatem nostram hæcenus adeo sollicitè petierint? Tertere nimirum eos debuisset fulmen Apostolicum

2. Cor. 6. 14. Gal. 5. 9.

praviam, sed subordinatam. Quod si hæc me-
rito verissimum est, quod de lingua Lutherana
olim objecit celeberrimus Menzerus. Nobis
quantur, persuasus, discrimen illud decreti rep-
nis in scriptura nullum fundamentum habere
est Castellensium in Act. loc. cit. omniumq; a-

§. 33 Deniq; sic arguimus contra absolutum
Quodcunq; dogma pugnat 1. cum gloria De-
sanctitate Dei 4. cum veritate Dei 5. cum boni-
deniq; cum perpetua scripturæ sententia de u-
& merito Christi, sed & organis gratiæ univer-
clesia Dei exterminandum. Atqui dogma de a-
creto tale est. Ergo. Minoris plura sunt mem-
inde patet, si quis inspexerit locum Exod. 33. 18
quentis commate sexto. Alterum inde mani-
absolutum decretum de reprobando certis ho-
promissio vitæ, & comminatio mortis. Quis
comminabitur mortem ei sub conditione illa
ante mortem absoluto & invariabili decreto de
promitter sine insigni ludibrio & temeritate, q-
busq; ad vitam mediis absolutè exclusi? Tert-
cum Dei sanctitate, tum ex iis, quæ de permissi-
mus, tum ex differt. IV. palam fiet. Quodcunq;
ni, istum illum, qui ipsis ex hoc capite, quod
thorem, intentatur, declinare & exire nulla
membrum hoc prosyllogismo probamus. Co-
mento testatur, se nolle mortem impij, quam
mendacissimus hypocrita & perjurus est. At-
norum de Deo prius est verum. E. Quintum
solutam reprobationem constituitur Deus
interitus hominum, quos tamen omnes & sic
scriptura clamat. Sextum obscuram esse amp-
quem punit propter delictum quod inevitab-
ri voluit, is profecto injustus est. Coetera ex
manifesta erunt. Stat ergo conclusio. Ergo
bationis decreto est ex Ecclesia Dei extermin-

the scale towards document

enis, profe-
iniana ipsis
omodo lo-
damnatio-
ismi nostri
orum.

is decretū:
tia Dei 3. cū
iustitia Dei,
antū gratia
d est ex Ec-
ationis de-
m quidem
n capitis se-
bi præcessit

non possit
egislator
quem jam
illi viram
vita omni-
e decretum
per monui-
t Calvinia-
peccati au-

Quartum
nfeco jura-
è vult, is &
a Calvinia-
uia per ab-
adæquata
nari tota-
ui enim ali-
od ipse sic-
itationibus
uto repro-
iat!

COROL.